

[Handwritten signature]
2020 09 29

**LIETUVOS APELIACINIO TEISMO PIRMININKO
SUDARYTA KOMISIJA**

LIETUVOS APELIACINIO TEISMO VEIKLOS SRIČIŲ APRAŠYMAS

2020 m. rugsėjo 29 d. Nr. V-96
Vilnius

1. Lietuvos apeliacinio teismo (toliau – ir **Teismas**) pirmininko 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. T-116 (2019 m. rugsėjo 19 d. įsakymo Nr. T-66 redakcija) sudaryta Teismo antikorupcijos komisija (toliau – **Komisija**), susidedanti iš Roko Žiupsnio (teismo pirmininko patarėjo, laikinai atliekančio Teismo kanclerio funkcijas, Komisijos pirmininko), Linos Piekutės-Vencevičienės (teisėjo vyresniosios padėjėjos) ir Aurelijos Narsutienės (Teismų praktikos skyriaus teismo konsultantės), kuriai pavesta atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Teisme.

2. Vykdydama Teismo pirmininko pavedimą ir vadovaudamasi Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos (toliau – **Metodika**), patvirtintos Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2) (2015 m. balandžio 24 d. nutarimo redakcija Nr. 13P-54-(7.1.2)), 8 punktu, Komisija 2020 m. III ketvirtį atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Teisme. Analizuotas 2019 m. liepos 1 d.–2020 m. birželio 30 d. laikotarpis.

3. Siekdama nustatyti korupcijos pasireiškimo Teisme tikimybę, Komisija atliko pasirinktų Teismo veiklos sričių vertinimą, remdamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – **Įstatymas**) 6 straipsnio 4 dalyje bei Metodikos 9 ir 12 punktuose nurodytais kriterijais ir atsižvelgdama į Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas (toliau – **Rekomendacijos**), patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170.

4. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo analizė atlikta taikant dokumentų analizės metodą, t. y. peržiūrint analizuotose veiklos srityse aktualius norminio ir individualaus pobūdžio vidaus teisės aktus, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių aprašymus bei kitus dokumentus. Teismo veiklos sričių atitiktis Įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nustatytiems kriterijams vertinta remiantis Metodikos 12 punkto ir Rekomendacijų 8 punkto nuostatomis.

5. Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Teisme, be kita ko, atsižvelgta į tai, kad ankstesniais metais jau buvo įvertintos iš esmės visos pagrindinės Teismo neprocesinės veiklos sritys (Metodikos 7 punktą): personalo administravimas, buhalterinės apskaitos organizavimas, išorinis teismų administravimas, viešųjų pirkimų ir sutarčių vykdymas, dokumentų valdymas, viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencija.

6. Teismo veiklos atitiktis Įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nustatytiems kriterijams įvertinta, atsižvelgus į šiuos aspektus:

6.1. Metodikos 12.1 papunktyje nurodyta, kad vertinta veiklos sritis priskirtina prie veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu nustatoma, jog vyksta baudžiamasis procesas dėl per analizuojamąjį laikotarpį galimai padarytos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos (Įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 1 punktą). Metodikos 12.2 papunktyje reglamentuota, kad vertinta veiklos sritis priskirtina prie veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu nustatoma, jog buvo pripažinta, kad per analizuojamąjį laikotarpį buvo padarytas korupcinio pobūdžio nusikalstamoms veikoms tapatus, tačiau mažiau pavojingas teisės pažeidimas, už kurį numatyta administracinė, drausminė ar kitokia teisinė atsakomybė.

Lietuvos Respublikos Prezidento 2019 m. vasario 19 d. dekretais, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 114 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 47 straipsnio 1 ir 4 dalimis, atsižvelgus į Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro teikimą, buvo

pritarta, kad 3 (trys) Lietuvos apeliacinio teismo teisėjai būtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyta jų laisvė, taip pat buvo sustabdyti jų įgaliojimai iki galutinio sprendimo ikiteisminiame tyrime arba sprendimo baudžiamojoje byloje įsiteisėjimo (dekretu Nr. 1K-1555 – dėl teisėjo Valdimaro Bavėjano, dekretu Nr. 1K-1556 – dėl teisėjo Konstantino Gurino, dekretu Nr. 1K-1557 – dėl teisėjo Viktoro Kažio). Lietuvos Respublikos Prezidento 2019 m. rugsėjo 17 d. dekretu Nr. 1K-70, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 84 straipsnio 11 punktu, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 90 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 4 ir 7 dalimis, atsižvelgiant į Teisėjų tarybos patarimą, Lietuvos Respublikos Seimo pritarimą, Konstantinas Gurinas atleistas iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą. Lietuvos Respublikos Prezidento 2019 m. rugsėjo 30 d. dekretu Nr. 1K-75, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 84 straipsnio 11 punktu, 112 straipsnio 3 ir 5 dalimis, 115 straipsnio 5 punktu, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 90 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 4 ir 7 dalimis, atsižvelgiant į Teisėjų tarybos patarimą, Lietuvos Respublikos Seimo pritarimą, Valdimaras Bavėjanas atleistas iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą.

Lietuvos Respublikos Prezidento 2019 m. rugpjūčio 6 d. dekretu Nr. 1K-35 „Dėl kreipimosi į Teisėjų tarybą“ Teisėjų tarybos buvo prašoma patarti dėl teikimo Lietuvos Respublikos Seimui pritarti Viktoro Kažio atleidimui iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą. Teisėjų taryba 2019 m. rugpjūčio 9 d. nutarimu Nr. 13P-145-(7.1.2) „Dėl nepatarimo Lietuvos Respublikos Prezidentui teikti Lietuvos Respublikos Seimui pritarti Viktoro Kažio atleidimui iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų“, įvertinusi tai, kad ikiteisminio tyrimo medžiagoje nėra pakankamai duomenų, leidžiančių spręsti, kad Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas Viktoras Kažys atliko veiksmus, kuriais galėjo būti pažemintas teisėjo vardas, nepatarė Lietuvos Respublikos Prezidentui teikti Lietuvos Respublikos Seimui pritarti Viktoro Kažio atleidimui iš Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą.

Išskyrus nurodytus Lietuvos Respublikos Prezidento dekretus, jokių kitų oficialių duomenų (dėl veikos, teisės pažeidimo pobūdžio, laikotarpio ir kt.), galinčių sudaryti pagrindą tiesiogiai taikyti Metodikos 12.1–12.2 papunkčių nuostatas ir konstatuoti didelę korupcijos pasireiškimo tikimybę, Lietuvos apeliaciniame teisme nėra gauta. Nors Rekomendacijų 8.1 papunktyje yra numatyta, kad minėtų neteisėtų veikų tyrimo baudžiamojo proceso stadija yra nereikšminga, tačiau aptariamam atveju būtent ikiteisminio tyrimo, kaip baudžiamojo proceso stadijos, specifika (ikiteisminio tyrimo duomenų neskelbtinumo principas ir kt.) lemia, jog Lietuvos apeliacinis teismas disponuoja itin ribotos apimties informacija, būtina atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą. Todėl išsami analizė pagal Metodikos 12.1–12.2 papunkčiuose nurodytus kriterijus šiuo metu Lietuvos apeliaciniame teisme yra negalima.

6.2. Pagal Metodikos 12.6 papunktį vertinta veiklos sritis priskirtina prie veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu nustatoma, kad per analizuojamąjį laikotarpį Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT) teisės aktų nustatyta tvarka atliko korupcijos rizikos analizę teisme ir pateikė motyvuotą išvadą, kurioje nurodyti teismo veiklos trūkumai bei pateiktos rekomendacijos jiems šalinti (Įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 7 punktas).

STT 2019 m. balandžio 9 d. raštu Nr. 4-01-3422 buvo priimtas sprendimas atlikti korupcijos rizikos analizę bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo srityse. Analizės objektas – 9 (devynių) Lietuvos Respublikos teismų, tarp jų ir Lietuvos apeliacinio teismo, veikla nurodytose veiklos srityse. Korupcijos rizikos analizė baigta 2019 m. liepos 11 d. Atlikus korupcijos rizikos analizę nustatyta, kad egzistuoja korupcijos rizika minėtose veiklos srityse.

STT atliktos korupcijos rizikos analizės motyvuota išvada Lietuvos apeliaciniame teisme gauta 2019 m. rugpjūčio 1 d. Nagrinėjamu atveju, nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę, analizuojamas laikotarpis nuo 2019 m. liepos 1 d. iki 2020 m. birželio 30 d., t. y. STT atliktos korupcijos rizikos analizės pabaigos data (2019 m. liepos 11 d.) ir motyvuotos išvados pateikimo Teismui data (2019 m. rugpjūčio 1 d.) patenka į nurodytą analizuojamąjį laikotarpį.

Metodikos 10 punkte nurodyta, kad atliekant pasirinktų veiklos sričių vertinimą rekomenduojama naudoti Rekomendacijų priede išdėstytą pavyzdinį klausimyną, pritaikant jį pagal konkrečios vertinamos teismo veiklos srities specifiką. Rekomendacijų priedo „Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo klausimynas“ VII skyriuje numatyta, kad, nustačius, jog anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų, atliekant šios srities vertinimą rekomenduojama atsakyti į du klausimus: (1) ar valstybės ar savivaldybės įstaigoje buvo įgyvendintos STT išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės pateiktos rekomendacijos ir pasiūlymai; (2) ar buvo imtasi priemonių korupcijos rizikos analizės metu nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ir/ar šalinti.

Išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės STT Lietuvos apeliaciniam teismui pateikė rekomendacijas ir pasiūlymus dėl veiklos šioje srityje tobulinimo ir/ar keitimo. Lietuvos apeliacinis teismas 2019 m. lapkričio mėn. ir 2020 m. liepos mėn. pateikė STT informaciją apie motyvuotoje išvadoje nurodytų pasiūlymų vykdymą ar numatomą įgyvendinimą. Pažymėtina, kad didesnioji dalis STT pasiūlymų Teisme buvo įgyvendinami dar iki analizės atlikimo. STT, vykdydama išvadoje pateiktų pasiūlymų ir rekomendacijų stebėseną, 2020 m. liepos mėn. nurodė, kad visi pasiūlymai Lietuvos apeliaciniam teismui laikytini įgyvendintais, papildomų pastabų ir pasiūlymų STT neturi.

Siekiant tobulinti bylų paskirstymo procesą Lietuvos apeliaciniame teisme, Teismo pirmininko 2020 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. T-39 nauja redakcija išdėstytos Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo Lietuvos apeliaciniame teisme taisyklės, į kurias buvo įtraukti ir išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės STT nurodyti pasiūlymai. Be to, atsižvelgiant į STT pasiūlymus, pradėtos intensyviau taikyti bylų paskirstymo kontrolės priemonės – numatyta, kad bylų paskirstymo tvarkos laikymosi patikrinimai bus atliekami dvigubai dažniau nei anksčiau. Pažymėtina, kad Lietuvos apeliacinio teismo išorinis administratorius – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. administracinės veiklos priežiūros plane taip pat yra numatęs patikrinti bylų paskirstymą ir teisėjų kolegijų sudarymą Lietuvos apeliaciniame teisme bei įvertinti Gairėse teismų vidinį bei išorinį administravimą vykdančioms subjektams, patvirtintose Teisėjų tarybos 2015 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 13P-157-(7.1.2) (2020 m. sausio 31 d. nutarimo Nr. 13P-16-(7.1.2) redakcija), nustatytus tikrintinus aspektus.

Atkreiptinas dėmesys, kad bylų paskirstymo veiklos tobulinimas yra tęstinis procesas. Šiuo metu Nacionalinėje teismų administracijoje yra rengiamas Teisėjų tarybos nutarimo projektas, kuriuo nauja redakcija bus išdėstytas Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašas, taikomas visiems Lietuvos Respublikos teismams. Rengiant šio teisės akto projektą vertinami išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės STT pateikti pasiūlymai ir sprendžiama dėl galimybės juos įgyvendinti bylų paskirstymo praktikoje.

6.3. Teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra iš esmės išsamiai reglamentuoti jų pareigybių aprašymuose, Teismo struktūrinių padalinių nuostatuose ir kituose Teismo vidaus teisės aktuose (Įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 3 punktas, Metodikos 12.3 papunktis). Teismo darbuotojai yra supažindinami su visais jų funkcijų atlikimui reikšmingais teisės aktais. Darbuotojų pareigybių aprašymai yra skelbiami viešai Teismo interneto svetainėje. Tiek pareigybių aprašymai, tiek vidaus administravimo aktai yra nuolat peržiūrimi ir, esant poreikiui, atnaujinami. Teisme priimti vidaus teisės aktai užtikrina aiškų darbuotojų pavaldumą ir atskaitingumą, nuolatos vykdomos darbuotojų atliekamų funkcijų vidaus administracinės kontrolės procedūros.

6.4. Metodikos 12.4 papunktyje nurodyta, kad vertinta veiklos sritis priskirtina prie veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu nustatoma, jog daugiausia priimami sprendimai (nesusiję su teisingumo vykdymu), kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo (Įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 5 punktas). Teismo, kaip ir kitų Lietuvos Respublikos teismų, centralizuotą aprūpinimą reikiamu ilgalaikiu turto, inventoriu ir paslaugomis organizuoja ir užtikrina Nacionalinė teismų administracija (Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 128 straipsnio 1 dalis). Tose srityse, kuriose pagal galiojančius teisės aktus Teismas turi teisę savarankiškai priimti sprendimus, t. y. susijusiose su turto valdymu, naudojimu,

disponavimu juo, viešaisiais pirkimais ir kita, korupcijos pasireiškimo tikimybę mažina tai, kad Teismo darbuotojų, turinčių teisę priimti tokius sprendimus, įgaliojimai yra aiškiai apibrėžti Teismo vidaus administraciniuose aktuose, taip pat yra nustatytos vidinės kontrolės procedūros, atliekamos Teismo pirmininko ir Teismo kanclerio. Be to, Teismo veiklą periodiškai tikrina Nacionalinės teismų administracijos Vidaus audito skyrius, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, o valstybės biudžeto panaudojimo kontrolę atlieka Finansų ministerija ir Valstybės kontrolė.

Vidinių viešųjų pirkimų procedūrų vykdymas Teisme yra aiškiai ir išsamiai reglamentuotas. Taip pat Teisme yra numatyti pirkimų iniciatoriai, organizatoriai, sudaryta Viešojo pirkimo komisija, jos nariai yra pasirašę nešališkumo deklaracijas bei konfidencialumo pasižadėjimus. Visa informacija apie Teismo vykdomus viešuosius pirkimus skelbiama viešai Teismo interneto svetainėje.

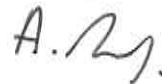
6.5. Teismo veikloje yra naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija (Metodikos 12.5 papunktis). Pagal Įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 6 punktą tai lemia Teismo veiklos priskyrimą prie tokių sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Vis dėlto ši rizika yra tinkamai valdoma vidinėmis administracinėmis priemonėmis. Teisme yra išsamiai reglamentuota valstybės ir tarnybos paslaptį sudarančios informacijos naudojimo (saugojimo) tvarka. Teisme taip pat taikomos minėtos informacijos apsaugos techninės priemonės. Be to, valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos apskaita Teisme yra itin nedidelė.

Apibendrinama pasirinktų Teismo veiklos sričių vertinimo rezultatus, Komisija konstatuoja, kad didelės korupcijos pasireiškimo tikimybės požymių dėl aukščiau išdėstytų aplinkybių šiuo metu nėra nustatyta. Komisija s i ū l o Teismo pirmininkui toliau taikyti pasirinktas antikorupcinio poveikio priemones (antikorupcinis švietimas, privačių interesų deklaracijų kontrolė ir kt.) ir užtikrinti nuolatinę Teismo veiklos stebėseną.

Komisijos nariai

Rokas Žiupsnys

Aurelija Narsutienė

Lina Piekutė-Vencevičienė